

Cobden, 1935

2012 február 22. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

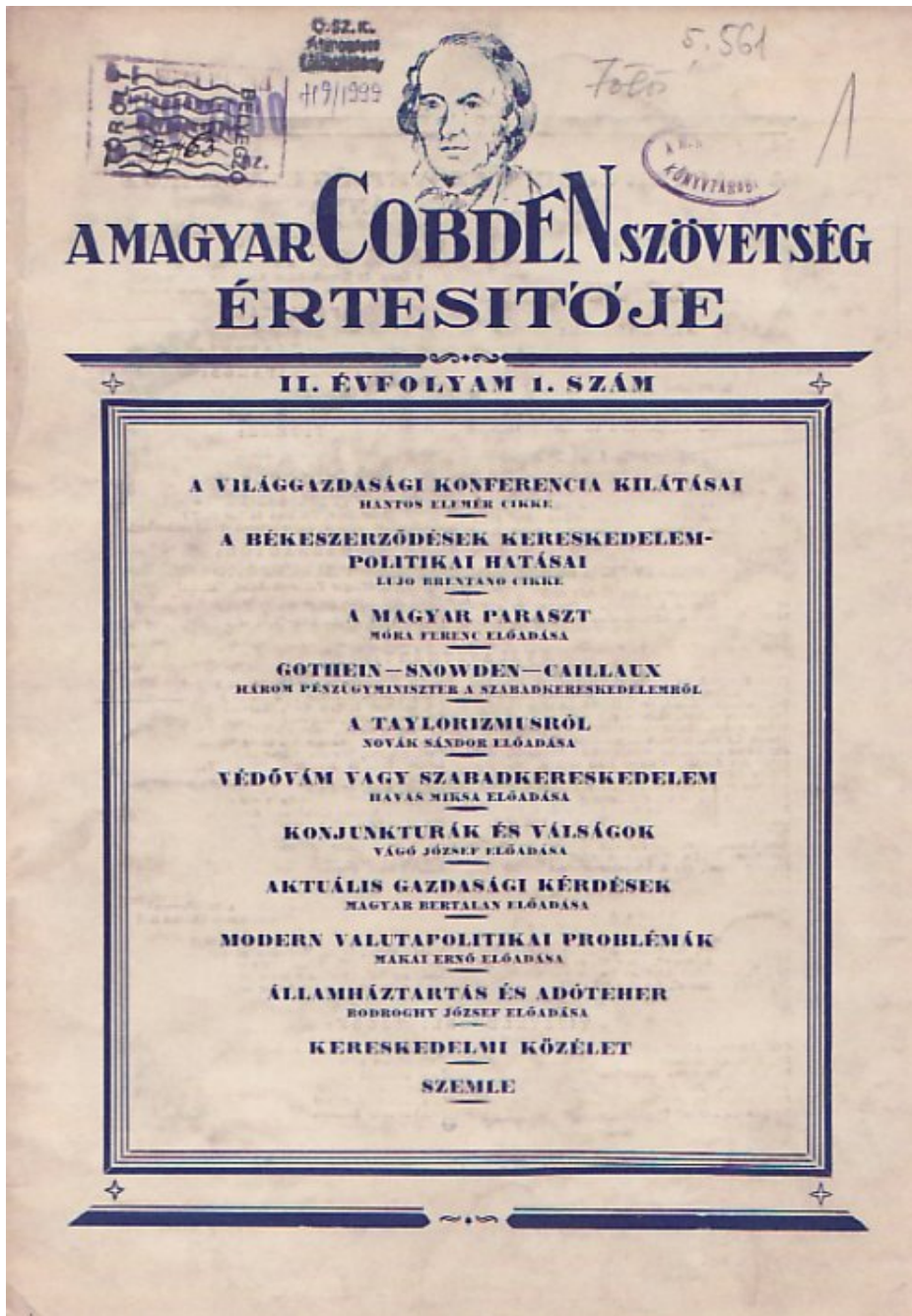
Még sok id?be fog telni, hogy a szellemi élet szerveességét szétszaggató XX. századi ideológiák hatásait ellensúlyozni tudjuk.

Az ilyen szerveatlenség egyik következménye, hogy minden nemzedéknek újra fel kell fedeznie a korábbi

---

nemzedékek teljesítményét. A másik, hogy a teljesítményt még a saját nemzedékük körében sem tudják annak tagjai értékelni. Utóbbit nap mint nap tapasztalom az élet minden területén. Az el?bbit pedig intenzíven átéltem a minap, amikor fölfedeztem a legnagyobb magyar nyelv? vitát a középosztályról. 1935-ben a Cobden cím? gazdasági és társadalmi folyóirat ankétot szervezett, négy kérdést föltéve a hozzászólóknak: 1. Mit értünk középosztálynak? Azonos-e a polgárság a középosztállyal? Milyen az értelmiség viszonya hozzá? 2. Mi a szerepe a középosztálynak a parlamentarizmusban? 3. A gazdasági liberalizmus vagy a tervezés felel-e meg jobban a középosztály "anyagi aspirációinak"? 4. Milyen "tömörülés" kell a középosztály anyagi és szellemi igényeinek biztosításához?

A vita bevezet?je tükrözi az 1921-ben alakult Magyar Cobden Szövetség célját, azaz el?mozdítani a XIX. századi angol politikus, Richard Cobden szabadkereskedelmi elveinek érvényesülését, vagyis az áruk és gondolatok országok közti szabad áramlását, így teremtve feltételeket a kultúra virágzásának.

A vitaindító a lap februári számában jelent meg, majd a beérkez? cikkeket csokorba szedve havonta jelentették meg szeptemberig. Néhány név, akik válaszoltak a kérdésekre: Kosztolányi Dezs?, Kovrig Béla, Sárközy György, Illyés Gyula, József Attila, Cs. Szabó László, Ignotus Pál, Kassák Lajos, Horváth Barna.

A vitázók között találunk baloldali írókat, népieseket, egyetemi tanárokat és az üzleti élet képvisel?it. A

középosztály fogalma a baloldali hozzászólók szemében pozitív volt, a népies Illyés Gyula számára viszont értelmezhetetlen. A konzervatív Kovrig inkább elutasítóan közelítette meg, a tudós Horváth Barna pedig a klasszikus m?veltség alapján tárgyalta a középosztály fogalmát. Horváth így fogalmazott: a középosztály azért szükséges, hogy "a többi osztályoknál hívebben tükrözze az egész társadalom szempontjait". Kovrig viszont úgy látta, hogy az osztály "túl durva, pontatlan, tudománytalan" fogalom, ezért középosztály sem lehet. Illyés véleménye: "A magyar középosztállyal sosem találkoztam." József Attila szerint a középosztály létezik, ez az osztály termeli a termelési viszonyokat, nem azonos a polgársággal, de az értelmiséggel sem. Kosztolányi sajnálná, ha a középosztály elt?nne, mert "annyi függetlenség, szeretetreméltóság, emberi nemesség" veszne el, melyet érdemes megsíratni.

A középosztály fogalma tehát inkább a nyugatias, baloldali, liberális entellektüelek számára volt hasznos, mércével bíró fogalom. A Cobden szerkeszt?sege, híven liberális hitvallásához, a középosztályhoz azokat sorolja, akik "a kötött gazdálkodás" privilégiumait nem élvezik, ezért számukra a gazdasági szabadság létérdek. Túl a gazdasági értelmezésen, a konzervatív megközelítés kétellyel tekint az absztrakt fogalmakra, a baloldali viszont mércének használja. Persze minden korban megvannak a napi politikai érdekek, de az elvek, normák, teljesítmények átívelnek rajtuk.

Lánczi András, hetivalasz.hu

Ajánló